

SERGİLER ARASINDA ve HENRY MOORE

Turan EROL

Geçirdiğimiz haftanın sanat olayları arasında iki ilginç sergi yer aldı: Alman Kütüphanesinde Carl - Heinz KLİEMANN'ın ağaç oyma ve çinko kazıma baskı resimleri sergisi ile İngiliz Kültür Merkezinde düzenlenen Henry MOORE sergisi. Bu iki sergiyi anlatmadan önce öbür sergi yerlerine bir göz atalım.

Fransız Kültür Merkezinde Lütfü Günay ile Güney Erbakan'ın resimleri sergileniyor. Sergilenen işler açılış gününde incelemeye imkân bulamadım. Sergilerin ilk günleri bir âlem... O da racik sergi yerinde omuz omuza, göğüs göğüşe, burun buruna bir kalabapık vardı merdivenlere taşan... Oysa Lütfü'nün resimlerini görmeyi çok istiyordum. Hafta içinde bir defa daha gitme fırsatını da yazık ki bulamadım.

Sanat Sevenler Derneğinde Diyarbakır Lisesi Sanat Tarihi Öğretmeni Kaya Özsegin resimlerini bir hafta süreyle sergiledi. FORUM dergisinde yayımlanan eleştiri ve denemeleriyle dikkatli çeken Kaya Özsegin'in resim sevgisi eski ve derindir. Bu sergi üçüncü sergisi oluyor. 1964 yazında Halkevleri Genel Merkezinde açtığı sergiden bu yana onu

çok gelişmiş buldum. Kaya Özsegin'in iyi bir yolda olduğunu söyleye bilirim.

Doğuş Galerisi uyku da, ilgilerinin söylediğine bakılırsa programdaki sanatçılardan ikisi sıraları gelmişken sergi açmaktan caymışlar. Bu sanatçılardan birisi Tektaş Ağaoglu imiş, Yazık oluyor, güzelim galeriye. Vaktinde derlenip toplanamayacaksınız çıkmayın ortaya, dostlar; sergi açmak için yer bula mayan başka sanatçılara sağlanabilecek bu imkânın heder olmasına sebep olmayın.

Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde Röprodüksiyon sergisi var. Nasıl, çok iyi değil mi? Devlet Galerisinde röprodüksiyon sergisi... Evet, çok güzel resimlerin çok güzel baskı kopyalarını sergilemenin eğitsel ve öğretici bir yanı olduğu söylenebilir ama bu savunma, Devletin tek galerisinde röprodüksiyon sergisini açmanın günlüklüğünü gözlerden saklayamaz.

Alman Kütüphanesinde Carl - Heinz Klieman adlı, 1924 doğumlu bir Alman sanatçısının grafik çalışmaları sergileniyor. Bu yazı yayımlandığında Klieman sergisi kapanmış olacak.

Klieman'ın sergilenen işleri arasında gravürle

ri benî heyecanlandırdı. Teknik yönleri güçlü bu eserler şiir gücünden de yoksun değildi. Genellikle soyut biçimlerle somut görünüşlü manzarlara çizen Kliemann gizlemeye çalışsa, kaçmasa da anlatımcı (expressif) eğilimini çoğun ortaya koyuyor. Portrelerinde çizgi sağlamış ve güven kadar anlatımcı yön de ağır basıyor.

Serginin gezerken Kliemann'a usta bir sanatçı, diyorsunuz ama bir süre geçtikten sonra, bu ustalığın daha çok teknikteki ustalık olduğundan mıdır, tam söyleyemeyeceğim, resimlerin yavaş yavaş etkilerini yitirmeye başladıklarını sezinliyorsunuz, üzerinize bir bıkkınlık geliyor.

İngiliz Kültür Merkezinde çağımızın en büyük sanatçılarından birisinin, Henry MOORE'un dört küçük, bronz heykeli, imzalı ve sayılı on bir taş baskısı ve eserlerinin iyi çekilmiş kırk beş büyük boy fotoğrafı sergilenmekte.

Henry MOORE heykel sanatını yenilemeğe başlamış bir sanatçıdır, heykelciligi yeni bir söz, yeni bir tad getirmiştir. Heykel sanatında gözüm lemeğe çalıştığı sorun malzemenin, çoğunlukla kullandığı taşın imkân-

ları içinde, dolu ve boş biçimlerin, daha kesin bir deyimle, kitlelerin ve hacimlerin bileşimi, uyumdur. Sözelimi, e- lindeki bir taş blokuna ona telkin ettiği bir kadın figüründe kalıncı dolgun ve yuvarlak kitleleriyle, kalça, kol, göğüs arasında kalan hacmi, içi boş biçimi, aralarında önem farkı gözetmeden bağdaştırmak... Me kân içinde üç boyutlu bir siyah - beyaz düzeni kurmak... Işık alan yüzeylerle ışık almayan yüzeyler arasında denge sağlamak.

Henry MOORE'un sanatının temel sorunları, benim anlayışına göre bunlardır. Fakat bu büyük sanatçı kadın, erkek ve çocuk konularını, aile temasını biçimsel kaygılarla ele almak la kalmamış, her büyük sanatçı gibi, eserlerine insanî bir sıcaklık koymağa ulaşmıştır.

Henry MOORE'un heykelleri açık hava için düşünülmüşler... İnsan bunu fotoğraflardan bile anlıyor. Kırlarda, tarlalarda, kocaman ağaçların gölgesi altında yanyana durmuş, uzanmış direk direğe oturmuş kadın ve erkek gruplarının çevrelerine kattıkları uyumu, bu fi gurlerden yarılmış küçücük sükkünü duymamağa imkân yok.